

RAMON TURRÓ

Ramon Turró és una figura racialment catalana i del seu temps. Neix a la vida intel·lectual quan encara, entre nosaltres, és valorada la disquisició ideològica, però quan ja té forta puixança arreu del món l'estudi experimental de la realitat científica. Sent la influència de l'opinió universal, i es troba entre savis que fan discursos. Ell també en fa per tal de discutir-hi, i ja tota la vida conservarà la buscada eloqüència pròpia del moment inicial de la seva formació.

Però En Turró és un esperit segur, que no s'acontenta amb explicacions dogmàtiques. Té una profunda capacitat crítica i vol conèixer el fet. Per això s'indigna contra Letamendi, quan aquest fa elucubracions sobre la fórmula de la vida.

I ara, en l'altre extrem, remarca En Turró la pobresa de certes explicacions purament físiques dels fenòmens de la vida. Ni logomàquies, ni l'eixarrement del fet net i pelat. La ciència està en el mig : sobre el fet, però interpretant-lo. Així, la circulació no és simplement un corrent de sang impulsada pel cor al llarg d'uns vasos passius. Turró tingué de bona hora (1880) la idea, que molt més tard s'ha estès entre els fisiòlegs, que les artèries (i després s'ha vist que també els capillars, i encara les venes) intervenen activament en la circulació : la circulació en general i les circulacions locals. Existeix un to vascular que varia d'un moment a l'altre i que té una gran importància per a decidir de la mecànica circulatòria. Aquestes afirmacions, contingudes en el seu llibre *La circulation du sang* (1883), han trigat molt en imposar-se, però ara són les idees de tothom. Marey, directament discutit per Turró, i un dels més importants creadors de la doctrina moderna de la circulació de la sang, reconegué tot seguit que En Turró estava en el cert.

Més tard, interessat En Turró per la bacteriologia, s'ocupa dels problemes de la immunitat. És de 1909 la memòria publicada en el *Centralblatt für Bakteriologie*, sobre l'origen de les bacteriolisines naturals. Els immunòlegs de l'època discutien la naturalesa dels fenòmens de la immunitat : alexines o reaccions leucocitàries, substàncies dissoltes o cèl·lules; però tot això actuant en la sang. No. La immu-

nitat ve de l'organisme en conjunt, ve dels teixits; aquests teixits són els que reaccionen davant de l'agent infectant. Durant uns anys de labor obstinada, Turró demostra que tots els òrgans poden elaborar bacteriolisines, amb més o menys intensitat o facilitat segons sigui l'òrgan, però que la defensa immunitària no és privativa de cap mena de cèl·lula, sinó resultat d'una capacitat fonamental i universal que s'ha perfeccionat més o menys segons l'especificació fisiològica del teixit. Aquestes idees reunides en el seu llibre *Els ferments defensius en la immunitat*, transcendental dins de la immunologia, han arribat avui al consentiment general, sense, però, que es citi gairebé mai el nom del seu autor. En Turró fa llavors el primer assaig per tal d'incorporar la fisiologia a la ciència de la immunitat.

Més avançada la vida d'En Turró, torna altra vegada als problemes de fisiologia; ara en els límits amb la psicologia, primer, i amb la filosofia més tard. Les qüestions generals ja l'havien preocupat de bona hora: Turró havia estat un estudiant de Filosofia i sempre un home interessat pels més amples problemes.

En 1909 publicava la seva comunicació sobre els *Orígens del Coneixement. La fam*, en la *Zeitschrift für Sinnesphysiologie*. Els treballs sobre aquest tema es condensaren en el llibre del mateix títol. Turró demostra la part que pren en la constitució de la personalitat psíquica la vida vegetativa; com és d'una arrel autènticament vital que neixen les constel·lacions de conceptes que constituïran el contingut de la vida de l'intel·lecte. És en enllaçar-se els resultats de l'experiència interior, orgànica, amb els de l'experiència exterior, sensorial, que en resultarà el concepte de la personalitat subjectiva. Posteriorment a En Turró, doctrines semblants a la seva han aconseguit gran èxit.

Ramon Turró passa després a altres problemes connexes. En 1913 apareixen els seus estudis sobre *L'origen de les representacions de l'espai tàctil*, i s'endinsa dins de la filosofia: s'ocupa de *La criteriologia de Jaume Balmes*, publica la *Filosofia Crítica*, lliçons a la Societat de Biologia, i, finalment, els *Diàlegs sobre coses d'art i de ciència*, en la *Revista de Catalunya*.

L'obra d'En Turró sembla dispersa i un xic inconnexa. No ho és. El mateix esperit l'ha presidida. Des dels estudis sobre la circulació de la sang fins la filosofia crítica. És la posició de l'home que viu confiat en el fet, que és la realitat, però que creu que aquesta realitat ha d'ésser interpretada; el mateix pensa quan tracta de la fisiologia d'una artèria, que quan busca d'inquirir l'origen de la vida psíquica i la part que pren en ella la vida dels òrgans. «La ideologia filosòfica de Turró — diu Serra Húnter — és inseparable de la seva ideologia científica. Foren una i altra, per a ell, com peces d'una mateixa roca; aquesta integralitat del

seu pensament reflecteix la unitat de la vida humana, que fou la seva tesi preferida.»

Ramon Turró nasqué a Malgrat el 8 de desembre del 1854. Morí a Barcelona el 5 de juny del 1926. Membre de l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS; ho era també de l'Acadèmia de Medicina. Fou un gran mestre. Aquest alt mestratge és demostrat pel nombre dels seus deixebles, i pel solc viu que ha deixat la seva obra. Ramon Turró és un dels homes de més profunda significació en la nostra renaixença científica.

A. P. S.